

Brüssel, 18. detsember 2020
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0365(COD)

14262/20
ADD 3

PROCIV 105	ECOFIN 1182
JAI 1132	ENV 832
COSI 258	SAN 490
ENFOPOL 354	CHIMIE 69
CT 121	RECH 539
COTER 120	DENLEG 90
ENER 512	RELEX 1037
TRANS 621	HYBRID 49
TELECOM 277	CYBER 283
ATO 91	ESPACE 85

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	16. detsember 2020
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2020) 359 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud dokumendile: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2020) 359 final.

Lisatud: SWD(2020) 359 final

Brüssel, 16.12.2020
SWD(2020) 359 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV kriitilise tähtsusega üksuste
vastupidavusvõime kohta**

{COM(2020) 829 final} - {SEC(2020) 433 final} - {SWD(2020) 358 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõimet käsitlevate lisameetmete mõjuhinna (komisjoni 2020. aasta tööprogrammi punkt)
A. Vajadus meetmete järele
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?
Elutähtis ühiskondlik funktsioon või majandustegevus liidus tugineb elutähtsate infrastruktuuride poolt elutähtsate teenuste usaldusväärsele osutamisele. Usaldusväärne teenuse osutamine tähendab seda, et asjaomased operaatorid peavad olema vastupidavusvõimelised praegustele ja eeldatavatele tulevastele riskidele (nagu looduslikud ohud, hübriidmeetmed, terrorism, siseteabe kuritarvitamine, rahvatervisealased hädaolukorrad või õnnetused). Kehtiv Euroopa raamistik ei täida täielikult oma otstarvet ega ole tulevikukindel. Hoolimata 2008. aasta Euroopa elutähtsate infrastruktuuride direktiivist ning muudest ELi ja liikmesriikide tasandi meetmetest, mis on sellest ajast saadik võetud, ei ole operaatoritel alati piisavaid vahendeid, et tulla toime riskidega üha keerulisemates tegevustingimustes, mida muu hulgas kujundavad dünaamiline riskikeskkond ja sektorite suurem omavaheline seotus. Euroopa elutähtsate infrastruktuuride direktiiv, milles keskenduti pigem vara kaitsmisele kui operaatorite vastupidavusvõimele, käsitleb väikest arvu identifitseeritud piiriülese mõjuga Euroopa elutähtsaid infrastruktuure kahes sektoris (energeetika ja transport). Peale selle esineb liikmesriikide tasandil erinevaid lähenemisviise ja puudusi seoses hõlmatud sektorite, kriteeriumide, riskihindamise, teabevahetusega jne. Selle tulemuseks on siseturu nõuetekohase toimimise tõkked, mis kahjustavad märkimisväärselt operaatorite suutlikkust osutada kogu liidus asjaomaseid teenuseid usaldusväärselt ja ilma et neid takistaksid põhjendamatud piirangud.
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?
Algatuse üldeesmärk on tagada elutähtsate teenuste järjepidev osutamine siseturul, suurendades liikmesriikides elutähtsate infrastruktuuride operaatorite (keda algatuses nimetatakse „kriitilise tähtsusega üksusteks“) vastupidavusvõimet. Selle üldeesmärgi saavutamiseks tuleb täita järgmised erieesmärgid: • tagada parem arusaamine nii riskidest ja omavahelisest seotusest kui ka võimalustest nendega toime tulla; • tagada, et liikmesriikide ametiasutused identifitseerivad kriitiliselt tähtsatena kõik asjakohased üksused kõikides peamistes sektorites; • tagada, et nii avalik poliitika kui ka tegevuspraktika kajastavad mitmesuguseid vastupidavusvõime suurendamise meetmeid, ja • suurendada sidusrühmade suutlikkust ning parandada nende vahelist koostööd ja teabevahetust.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?
ELi sekkumine on põhjendatud, sest paljud riskid, millega omavahel üha enam seotud Euroopa elutähtsate infrastruktuuride operaatorid kokku puutuvad, on olemuselt ühesugused. Lisaks on seda valdkonda reguleerivad normid liikmesriigiti erinevad, mis kahjustab operaatorite suutlikkust siseturul oma teenuseid osutada. Elutähtsate teenuste osutamise piiriülene laad tähendab seda, et isegi kohalikel häiretel võib olla kaugeleulatuv üleeuroopaline mõju, mille puhul ei saa põhjendatult eeldada, et selle leevendamiseks piisaks üksnes liikmesriikide meetmetest. Kogu ELi hõlmav sidus lähenemisviis kõiki ohte hõlmavale riskijuhtimisele selles valdkonnas tagaks, et kõik asjaomased operaatorid võtavad piisavad meetmed vastupidavusvõime suurendamiseks. See omakorda tagaks oluliste teenuste usaldusväärsema osutamise, ent toetaks ka võrdsemaid võimalusi siseturul.

B. Lahendused
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?
Kaaluti nelja poliitikavarianti.
1. poliitikavariandiga nähakse ette vabatahtlikud mitteseadusandlikud meetmed, et edendada ühtsemaid

lähenedisviise ja teabevahetust, mis täiendaksid kehtivat Euroopa elutähtsate infrastruktuuride direktiivi.

2. poliitikavariant hõlmab kehtiva Euroopa elutähtsate infrastruktuuride direktiivi läbivaatamist, et viia valdkondlik kohaldamisala kooskõlla kehtiva küberturvalisuse direktiiviga ning täpsustada Euroopa elutähtsate infrastruktuuride operaatorite valikukriteeriume ja nende suhtes kohaldatavaid nõudeid, näiteks operaatori vastupidavusvõimekava olemasolu. Samuti nõutaks nii liikmesriikidelt kui ka määratud Euroopa elutähtsate infrastruktuuride operaatoritelt riskihindamiste tegemist.

3. poliitikavariant seevastu hõlmab kehtiva Euroopa elutähtsate infrastruktuuride direktiivi asendamist üldise raamõigusaktiga, et suurendada vähemalt kehtiva küberturvalisuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate sektorite kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõimet ja parandada siseturu toimimist selles valdkonnas. Rakendamist toetaks komisjonis tegutsev teadmuskeskus. Liikmesriigid peaksid riskihindamise põhjal identifitseerima kriitilise tähtsusega üksused, mille suhtes kohaldataks mitmesuguseid vastupidavusvõime suurendamist käsitlevaid nõudeid. Samuti oleks nii liikmesriikidel kui ka kriitilise tähtsusega üksustel kohustus teha riskihindamisi. Ühtlasi kehtestataks menetlus üleeuroopaliselt oluliste kriitilise tähtsusega üksuste identifitseerimiseks ja teatavad selliste üksuste suhtes kohaldatavad erinormid.

4. poliitikavariant hõlmab kõiki 3. variandi all kirjeldatud elemente. Peale selle oleks komisjonil aktiivsem roll kriitilise tähtsusega üksuste määramisel ja loodaks elutähtsate infrastruktuuride vastupidavusvõimega tegelev sihtotstarbeline ELi amet.

Pärast kõikide variantide eeldatava mõju ja kasu kaalumist on eelistatud 3. variant, mille tulemuseks oleks terviklikum vastupidavusvõimeraamistik, milles võetakse arvesse kehtivaid ELi meetmeid ja liikmesriikide eripärasid.

Kes millist varianti toetab?

Väike arv liikmesriike ja operaatoreid leidis, et praegune raamistik on piisav, ja eelistas 1. variandi kohaseid vabatahtlikke meetmeid. Mis puudutab 2. varianti, siis eelistas üks liikmesriik jätkuvalt keskenduda Euroopa elutähtsatele infrastruktuuridele nende praegusel kujul, samal ajal kui teised pooldasid Euroopa elutähtsate infrastruktuuride põhimõtte läbivaatamist, et hõlmata sellesse selge üleeuroopaline mõõde. Enamik liikmesriike eelistas 3. varianti. Operaatorid toetasid peamiselt 2. ja 3. varianti. Kõikidest poliitikavariantidest leidis nii liikmesriikide kui ka operaatorite seas kõige vähem toetust 4. variant, mida peeti liiga sekkuvaks ja jäigaks, st leiti, et see ei võimalda võtta arvesse valdkondlikke eripärasid.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Arvestades elutähtsate teenuste eluliselt olulist rolli ELi kodanike elus ja ELi majanduses, saaksid operaatorite suuremast vastupidavusvõimest kasu kõikides majandussektorites osalejad, sealhulgas väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ja suurettevõtted. Peale positiivse mõju üksikutele äriühingutele parandaksid ELi tasandi jõupingutused elutähtsate teenuste katkematu osutamise tagamise nimel ka üldist majandusstabiilsust ja muudaksid ELi turu investoritele veelgi atraktiivsemaks.

Lisaks majandusmõjule vähendaksid 3. variandiga hõlmatud vastupidavusvõime suurendamise meetmed häirete arvu, looksid turvalisemad töötingimused ning parandaksid ELi kodanike elukvaliteeti ja tervist. Mida usaldusväärsemaks elutähtsate teenuste osutamine muutub, seda suurema tõenäosusega toob see kodanike elus kasu majanduslikust, sotsiaalsest, haridusalasest, kutsealasest ja vaba aja veetmise seisukohast. Peale selle oleks elutähtsate teenuste osutamises esinevate häirete sageduse ja raskusastme vähendamisele suunatud täiendavatel jõupingutustel ka positiivne mõju keskkonnale, sest need tagaksid ELis nii ressursside tõhusama kasutamise kui ka kestlikuma tarbimise ja tootmise.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?
Liikmesriikide jaoks oleksid põhilised kulud seotud riiklike strateegiate koostamise, riskihindamiste tegemise ja kriitilise tähtsusega üksuste identifitseerimisega, samuti järelevalve ja nõuete täitmise tagamisega. Seda tehes saaksid pädevad asutused aga kasutada olemasolevaid poliitikapõhimõtteid ja protsesse, sealhulgas strateegiadokumente, riskihindamise korda ja küberturvalisuse direktiiviga ette nähtud määramismenetlust, ja seeläbi vähendada kogukulusid. Identifitseeritud kriitilise tähtsusega üksuste kantavad otsesed kulud seevastu oleksid – vajaduse korral ja kui seda ei ole juba tehtud – seotud operaatorite tasandil riskihindamise tegemise, operaatorite vastupidavusvõime suurendamiseks asjakohaste korralduslike ja/või tehniliste meetmete võtmise ning pädevatele asutustele intsidentidest teatamisega.
Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele?
Eeldatakse, et nende operaatorite hulgas, keda erinevad poliitikavalikud puudutavad, on VKEde arv tõenäoliselt piiratud. Kuigi sellistes sektorites nagu transport, energeetika või veesektor on osalejad, kes tõenäoliselt kriitilise tähtsusega üksusteks määratakse, tavaliselt keskmise suurusega ettevõtjad ja suurettevõtted, millel on tuhandeid töötajaid, võivad muude sektorite kriitilise tähtsusega üksused olla väiksemad. Näiteks on võimalik, et tervishoiusektoris osutavad VKEd spetsiifilisi, äärmiselt tehnilisi või spetsialiseerunud teenuseid. Võib aga väita, et sellises olukorras olevad VKEd on motiveeritud oma kõrgetasemelise vastupidavusvõime ise tagama ja/või kehtivad nende suhtes riigi ja/või ELi tasandi erinõuded, mis seega vähendab eelistatud variandiga seonduvaid lisakulusid.
Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?
Liikmesriikide pädevatele asutustele avaldub teatav mõju, mis on tingitud konkreetsetest kohustustest, näiteks regulaarsetest liikmesriigi tasandi riskihindamistest, riiklikest strateegiatest ning järelevalve- ja nõuete täitmise tagamise meetmetest. Peale selle kaasnevad teatavad kulud vajadusega pakkuda kriitilise tähtsusega üksustena identifitseeritud operaatoritele täiendavat toetust nende õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmisel.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Ei kohaldata.
D. Järeelmeetmed
Millal poliitika läbi vaadatakse?
Õigusakti mõju hinnatakse pärast seda, kui õigusakti ülevõtmistähtajast on möödunud neli aastat. See tagab piisavalt pika hindamisperioodi pärast täielikku rakendamist kõigis liikmesriikides.